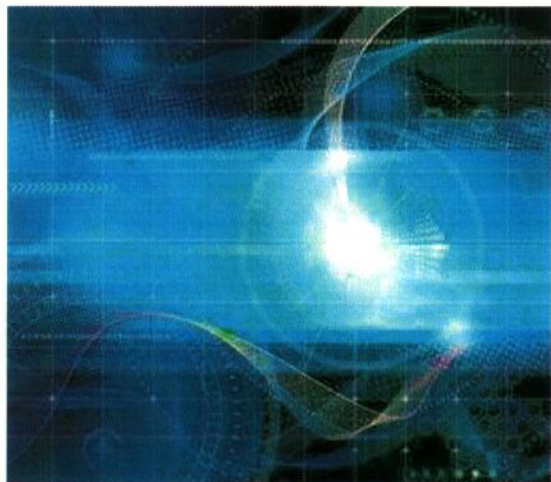

Jubileusz 60-lecia obecności PAN na Górnym Śląsku

25.03.2014 UCZELNIE

Fot. Fotolia

Wydarzenia jubileuszu 60-lecia działalności PAN na Górnym Śląsku przygotowuje Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN. Ta instytucja - kontynuator wcześniejszych śląskich placówek Akademii, prowadzi dziś badania nad nowoczesnymi materiałami.

O jubileuszu i szczegółach obchodów mówił podczas sobotniego spotkania w Śląskim Ogrodzie Zoologicznym dyrektor Centrum prof. Andrzej Dworak. Naukowcy zaprosili tam dziennikarzy i dzieci z zabrzańskiego domu dziecka, z którym współpracują. Centrum opiekuje się jednym z mieszkających w zoo osów. Według prof. Dworaka „to mądre zwierzę i niepretensjonalne, więc pasuje do krajobrazu nauki”.

Dyrektor ocenił, że jubileusz 60-lecia działalności PAN na Górnym Śląsku ma być przede wszystkim podsumowaniem dotychczasowego dorobku tamtejszych instytucji Akademii - by wyciągnąć wnioski na przyszłość. „Nie staramy się generować pozorów pseudoaktywności, ale chcemy

powiedzieć, że jesteśmy i służymy temu regionowi i temu krajowi już od dość dawna” - wskazał prof. Dworak.

Wśród wydarzeń jubileuszu zaplanowano m.in. uroczyste posiedzenie rady naukowej instytutu 24 kwietnia, a także dwudniową konferencję naukową – pod koniec czerwca, z udziałem zagranicznych współpracowników Centrum. Prócz tego podczas najbliższej, zaplanowanej na 7 kwietnia sesji regionalnego sejmiku, placówka i jej dyrektor mają zostać wyróżnieni Złotymi Odznakami za Zasługi dla Woj. Śląskiego.

Centrum prowadzi obecnie ponad 20 projektów badawczych - zamawianych i finansowanych przez państwo lub z funduszy europejskich oraz tzw. badania podstawowe. Wśród najobszerniejszych części działalności badawczej są projekty związane z zastosowaniem materiałów polimerowych w medycynie (m.in. jako zamienników skóry do leczenia oparzeń i ran, czy też jako podłoża do hodowli tkankowych, w tym arkuszy sztucznej skóry).

Inną, równie ważną częścią badań Centrum są m.in. tworzywa polimerowe ulegające organicznemu recyklingowi oraz materiały, które można uzyskać z surowców odnawialnych - dzięki biotechnologii. Placówka bada też materiały o potencjalnym zastosowaniu w elektronice, np. o właściwościach elastycznych.

Same polimery to substancje o dużych cząsteczkach, które składają się z powtarzających się jednostek, tzw. monomerów. W przyrodzie występują "naturalne" polimery, np. białka, celuloza, kauczuk, ale takie substancje można też tworzyć w laboratorium. Syntetyczne polimery to tworzywa sztuczne.

Prof. Dworak mówił w sobotę, że dorobek wcześniejszych placówek PAN w regionie jest znaczny – wskazał m.in. że efekty pracy naukowców zajmujących się chemią ropy naftowej i węgla służył np. przy projektowaniu polskich rafinerii, a opracowany przez nich model struktury węgla kamiennego jest uważany w nauce za standardowy model struktury tego minerału.

Specjaliści zajmujący się polimerami pracowali m.in. nad tworzywami konstrukcyjnymi, z których (dzięki ich niemagnetycznym właściwościom) zrobiono kilka okrętów - trałowców. Inną dziedziną ich prac były np. tworzywa chemoodporne.

Dyrektor Centrum przypomniał, że początkiem PAN na Górnym Śląsku były trzy osoby, które w 1954 r. Gliwicach uruchomiły ówczesne Laboratorium nr 7 (nazwę zmieniono w 1963 r. na Pracownię Petrochemiczną PAN). W 1967 r. w Zabrze powstał Zakład Fizyki Ciała Stałego. Rok później w Gliwicach utworzono też Zakład Polimerów, który w 1970 r. przeniósł się do Zabrze, a w 1973 r. znalazł swą siedzibę w miejscu, w którym dziś działa Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych. W 1992 r. nazwę tej placówki zmieniono na Centrum Chemii Polimerów.

Równoległym torem rozwijała się działalność Zakładu Petro- i Karbochemii PAN przekształconego w 1970 r. z wcześniejszej Pracowni Petrochemicznej. W 1988 r. po reorientacji zakresu badań zmieniono jego nazwę na Zakład Karbochemii PAN.

Pod koniec lat 90. ub. wieku rozpoczął się proces scalania działających w Zabrze i Gliwicach placówek. W 1999 r. do Centrum Chemii Polimerów włączono Zakład Fizyki Ciała Stałego. W 2007 r. do tej połączonej placówki włączono jeszcze Zakład Karbochemii, tworząc Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych.

Ze względu na poziom i potencjał naukowy w 2011 r. Centrum przekształcono w instytut PAN. Pracuje w nim obecnie blisko sto osób, bezpośrednio w badaniach - ponad 70.